

Új lehetőség a gyapjaspille elleni védekezésben

Az erdészeti rovarkárttevők jelentősége az utóbbi években felerősödött a magyar erdőgazdálkodásban. A 2-4 évig tartó száraz periódusok negatívan hatottak az erdei ökoszisztéma egyensúlyi folyamataira. Egyes fajok rendszeresen károsítanak (cserebogár V.- VI.- VII. törzs.), míg mások robbanásszerű felszaporodásukkal – gradációjukkal – okoznak komoly problémákat. A gradációra hajlamos fajok közül kiemelkedő a *Lymantria dispar* L. (gyapjaspille) kártétele. Ha megvizsgáljuk az előző 3-4 évtizedet, azt tapasztaljuk, hogy a fertőzött és károsított területek az utóbbi években ugrásszerűen megnövekedtek (1. táblázat).

Az adatokat összevetve megállapíthatjuk, hogy a gradáció mértéke az utóbbi években rendkívüli mértékben felerősödött. Az 1994-es csúcstól messze menően túlszámalyják a 2004-5. évi fertőzések. Megyénkénti összehasonlításokban kiemelkednek Veszprém és Borsod-Abaúj-Zemplén mutatói az országos adatokhoz viszonyítva (33,9, illetve 17,8%). Természetesen a gradáció előbb-utóbb összeomlik, csak az nem mindegy meddig húzódik el és az éritett állományokban milyen következményei lehetnek. Védekezések elmaradása esetén az alábbi negatív tendenciákkal kell számolnunk:

- folyónövedék-kiesés mértéke 30-40% (2-3m³/ha),
- kiszáradás veszélye idős és folyamatban lévő állományoknál,
- természetes felújítás hátráltatása (makkterméskiesés),
- erős pajzstetű- és gombakárosítás tölgyesekben,
- közvélemény negatív humánpolitikai megítélése.

Mindezek figyelembevételével és a fokozódó társadalmi elvárások hatására az elmúlt 2 évben több tízezer ha-on történtek védekezések.

Munkánk során az ERTI Erdővédelmi Osztálya által kidolgozott környezetkímélő technológiát alkalmaztuk az alábbiak szerint:

– *felhasznált növényvédő szerek: Dimilin 25WP 0.50 kg/ha, Nomolt 15SC 0.50 l/ha,*

– *kijuttatás időpontja: L₁-L₃ lárvastádium május 10-20 között,*

– *kijuttatás módja: K-26 helikopter 50 l/ha vízmennyiség.*

Új lehetőségként palettabővítés cél-

jából 2004. évben kezdtük a Balatonfüredi Erdészet területén a *Runner 2F* és a *Steward 30DF*-fel a nagyüzemi kísérleteket az alábbiak szerint:

- kísérlet célja: rovarölő szerek skálájának bővítése,
- kísérleti terület nagysága: 10+10 ha,
- kísérleti szerek dózisa: *Runner 2F* 0,50 l/ha, *Steward 30DF* 0,20kg/ha,
- alkalmazott technológia: ugyanaz, mint a kitinszintézis-gátló szereknél,
- kiértékelések időpontjai: június 10., illetve július 5.

A kiértékelések után egyértelművé vált, hogy a kísérletbe vont szerek közül a *Runner 2F* biztató eredményeket

mutatott. Ennek alapján célul tűztük ki, hogy az erdészeti kulturákban a *Runner 2F engedélyeztetésre kerüljön*. Tovább folytattuk a munkát 2005-ben és elértük, hogy *ugyan ezen év májusában a szer engedélyeztetésre került* erdészeti kulturákban lombfogyasztó hernyók elleni védekezéseknél. Az újabb környezetkímélő technológia létjogosultságát alátámasztotta a hatásmechanizmusok és anyagköltségek összehasonlítása is, amelyet a 3. táblázatban foglaltunk össze.

Lényeges különbség, hogy a hernyók a kezelést követően 1-2 napon belül elpusztulnak, mivel a *Runner 2F* a kijutta-

1. táblázat. Gyapjaspille-fertőzöttség és károsítás az elmúlt években /ERTI és AESZ adatai alapján/

Év	Fertőzöttség mértéke				Védekezés
	Gyenge	Közepes	Erős	Összesen	
	ha				
2003	18 160	5697	7386	31 243	50
2004	97 633	45 778	38 770	182 181	6964
2005	157 619	59 004	63 945	280 568	42 230
Kiemelt károsítások az elmúlt évtizedekben /összesen-ha/					
1965					27 500
1966					31 200
1993					10 220
1994					34 500
2004					108 305
2005					216 542

2. táblázat. Kísérletek kiértékelése a lombmegmaradás függvényében 2004. évben

Növ. véd. neve	Dózisa kg v. l/ha	Terület ha	Időpontok				
			Kezelés	Kiértékelések			
				hó-nap	%	hó-nap	%
Steward 30DE	0,20	10,0	05-15	06-10	80	07-05	10
Runner 2F	0,50	10,0	05-15	06-10	90	07-05	90

3. táblázat. Hatásmechanizmusok és anyagköltségek összehasonlítása

Növényvédő szer neve	L ₁ -L ₃ lárvák pusztulása (nap)	Hatástartam (nap)	Anyagköltségek 2004-ben (Ft/ha)
Steward 30DF	azonnal	–	8400
Nomolt 15SC	6-12	30-50	7200
Runner 2F	1-2	15-20	7100

4. táblázat. Kiértékelések összesített adatai a lombmegmaradás függvényében 2005. évben

Növényvédő szer neve	Értékelt terület, ha	Kiértékelések időpontjai					
		hó	nap	%	hó	nap	%
Dimilin 25WP	81,0	06	14	78	07	07	78
Nomolt 15SC	86,5	06	10	80	07	06	80
Runner 2F	104,2	06	12	99	07	06	94
Összesen:	271,7	–	–	86	–	–	84

tást követően azonnal beindítja a vedlést függetlenül attól, hogy a lárvastádium fejlődése hol tart. A kitinszintézis-gátló szereknél a hernyók a kezelést követően még 6-12 napig táplálkoznak és ezalatt jelentős lombmenyiséget elfogyasztanak. 2004-ben azt tapasztaltuk, hogy a hernyók pusztulása 10 nap elteltével következett be (borús-hűvös idő volt).

2005-évből a *Runner 2F-fel* a Balatonfüredi Erdészetenél lekezelte cca. 1400 ha-t! A már eddig ismert és hasz-

nált kitinszintézis-gátló szerekekkel összehasonlítottuk az elért eredményeket és a 4. táblázatban foglaltuk össze.

A táblázat értékeléséből az a határozott következtetés vonható le, hogy a *legjobb eredményt a Runner 2F* adta. Kitérünk a lombmegmaradás %-os adataiból, hogy a kitinszintézis-gátló szerek esetében még tovább táplálkoztak a hernyók a következő vedlésig, amely összességében 10-20%-kal gyengébb eredményt mutatott. Amennyiben a következő években

szükség lesz a *Lymantria dispar* elleni védekezésre, jó szívvel tudjuk ajánlani a *Runner 2F* rovarölő szert! Annak eldöntését, hogy az erdőgazdálkodók melyik szert válasszák, alapvetően a ha-onkénti anyagköltség határozza meg, amely az összköltség 70-80%-át teszi ki. Amennyiben versenyképes áron tudjuk forgalmazni, úgy a lombfogyasztó hernyók elleni védekezéseknél a jövőben létjogosultsága lesz az erdészet kultúrákban.

Dr. Lengyel László

35 év után új lendület a gyöngyösi parkettagyárban

Átadásra kerül a svédpadló projekt!

Az 1971-ben alapított Gyöngyösi Parkettagyár a gyenge-közepes minőségű mátrai tölgyfaj feldolgozására létesült. A kezdetben, társulati tulajdonban működő gyár az 1990-es évek elején az EGERERDŐ Rt. kizárólagos tulajdonává vált. A gyár fő termékei – csaphornyos, lamella és mozaik parketta – Magyarországon kívül, Svédországtól Portugáliáig Nyugat-Európa majd minden országában megtalálhatóak.

A mindvégig jól és nyereségesen működő üzemből a komoly problémák 2001-től kezdődtek. A külső (faipari recesszió, laminált padlóburkolók stb.) és a belső (elavult technológia, magas élőmunka-arány stb.) negatív tényezők együttes hatására a jövedelmezőség csökkent, a gyár a működőképesség határára sodródott.

A vagyonvesztéses privatizáció, vagy a gyár bezárása egyaránt reális alterna-

tívaként jelent meg. Anyagi erőforrások híján a technológiai korszerűsítés, a termék-szerkezet átalakítása, a piaci folyamatokhoz való alkalmazkodás képességének növelése csak vágyálomnak tűnt.

Az állami tulajdonos ÁPV Rt. ekkor nyújtott segítséget az EGERERDŐ Rt.-nek, tőkeemelés formájában.

A 2005. évben végrehajtott 200 millió Ft-os beruházással sikerült a „vágy-

álom”-nak tűnő elképzeléseket megvalósítani.

A technológiai fejlesztés eredményeként két új termékkel – svédpadló és színréteg blokk – tudjuk bővíteni kínálatunkat. A szárítókapacitás bővítése lehetőséget ad a fűrészarú kereskedelem növelésére, mely a térség faipari kisvállalkozásainak alapanyag-ellátását is hivatott szolgálni. A fedett tárolókapacitás növelése az anyagromlást csökkenti, és a készletgazdálkodást javítja.

A történetek jól példázzák azt a tényt, hogy az állam nem feltétlenül rossz tulajdonos.

A gyöngyösi Mátra Parkettagyár termékei a tömör fából készült parketták, a „lábaihoz simuló természet” érzetével még remélhetően sokáig szolgálják vevőink igényeit, lakókörnyezetük kellemes hangulatát.

Fotó: **Egererdő**

Előzetes a 2006. évi programjainkból:

Szakmai tanulmányút

INTERFORST kiállításra és a Bajor Nemzeti Parkba –

München, 2006. július 11–15. (5 nap/4éjszaka)

ERDÉLY természeti értékei, történelmi emlékei,

körutazás 2006. június 16-21., szeptember 18-24.

Távolabbi tájak – minimum 15 fő együttes jelentkezése esetén:

BAJKÁL tó • MONGÓLIA • IZLAND • NORVÉGIA

DÉL-AFRIKA – részletes programok a honlapunkon: www.erfatours.hu

Bármilyen szakmai vagy egyéni utazásuk megszervezésében szívesen állunk rendelkezésükre.

Csoportos kiutazási igényekre programajánlatot készítünk.

Várjuk jelentkezésüket!

További felvilágosítás:

ERFA-TOURS, Budapest, II. Fő u. 68. I. 136.

T./fax: 201-2453, e-mail: erfatour@qwertynet.hu, www.erfatours.hu